

Проф. Джон-Пол Химка
Альбертський університет (Едмонтон)
jhimka@ualberta.ca

Програма курсу

**Як історики можуть використовувати візуальні матеріали:
картини, фотографії, кінофільми**

Літня школа

**"Єврейська історія та багатоетнічне минуле: дискусії та підходи до вивчення суспільства,
культури та спадщини у Центральній та Східній Європі"**

14 липня – 8 серпня 2014 р.

Центр міської історії, Львів (Україна)

Історики – доволі консервативне середовище, і очевидно, деякі історики консервативніші ніж інші. Зона комфорту для консервативного історика – документ, тобто збережений текст, передусім такий, що має офіційне походження. Спогади, свідчення, усну історію консервативний історик вважає, в найкращому випадку, другорядними джерелами, надто суб'єктивними і непевними. Такий історик навіть не признає візуальних матеріалів як джерела, ними не використовує. Але шкода, бо ми живемо у часі, в якому інформація подається щораз частіше візуальними способами. Наші студенти звикли сприймати інформацію у формі, в якій є менше слів і більше образів. Як педагоги, ми повинні більше уваги приділяти візуальним матеріалам, щоб студенти краще й швидше освоїли історичні процеси. Але візуальні матеріали потрібні не тільки істориком-педагогу, але й істориком-досліднику.

У нашому курсі наголос буде на візуальні матеріали як джерела, як засоби для історика-дослідника. Курс має намір показати, що візуальні джерела відіграють не тільки допоміжну роль, але можуть самостійно розв'язати деякі історичні загадки за відсутності текстуальних джерел і також відкривати нові теми й підходи до розуміння історичних процесів. Ми будемо вивчати нашу тему не через теоретичні тексти, а через конкретні приклади. Перше, ми подивимося на образотворче мистецтво як джерело. Розглядатимемо у цьому контексті два приклада, оба з ділянки українського сакрального мистецтва: ікони Страшного Суду в карпатському регіоні (XV-XX ст.) і ікони в українських церквах у Канаді (XX ст.) Наступна тема – фотографії. Знову маємо два конкретних приклада: фотографії Львівського погрому (липень 1941 р.) і фотографії Кайзера Вільгельма II (1888-1918 рр.) Остання частина нашого курсу присвячена кіно. Наші конкретні приклади: історичний фільм 2011 року про Голокост у Львові (1943-1944 рр.) і фільм доби сталінізму (середина 1930-их рр.), який має і передає дух і "сенс" того часу.

Форма наших п'яти занять – лекції (очевидно, ілюстровані), але лекції з дискусією.

14/7 понеділок: Образ (Страшний Суд)

John-Paul Himka. Last Judgment Iconography in the Carpathians. Toronto: University of Toronto Press, 2009. P. 3-31.

15/7 вівторок: Образ (канадські церкви)

Іван Химка. Українські церкви в північній Альберті (місцевості Гачкіс, Меннінг, Норд Стар) // Західноканадський збірник. Частина 6. Ред. Петро Саварин і ін. Едмонтон і Острог: НТШ, 2012. С. 202-213.

16/7 середа: Фото (львівський погром, Кайзер Вільгельм)

Іван Химка. Достовірність свідчення: реляція Рузі Вагнер про Львівський погром влітку 1941 р. // Голокост і сучасність. Ч. 2 (4). 2008. С. 43-79.

17/7 четвер: Кіно (Голокост у Львові)

фільм: *W ciemności*. Reżyserka: Agnieszka Holland. 2011.

Robert Rosenstone. *History on Film/Film on History*. Harlow, UK: Pearson Education, 2006. P. 1-31.

18/8 п'ятниця: Кіно (сталінізм)

фільм: *Партийный билет*. Режиссер-постановщик: Иван Пырьев. 1936.

<http://www.youtube.com/watch?v=hlGDL-uJ6B0>

Sarah Davies. Stalin as Patron of Cinema: Creating Soviet Mass Culture, 1932-1936 // Ed. Sarah Davies and James Harris. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. P. 202-225.